

Yttrande över promemorian Hyra anstaltsplatser utomlands (Ds 2025:1)

Sammanfattning

Kalmar kommun lämnar yttrande på promemorian om utredning av möjligheten att hyra anstaltsplatser utomlands.

Kommunens bedömning är att mer **först** behöver göras i Sverige för att identifiera möjliga vägar till expansion av Kriminalvården. Detta gäller bland annat Kalmar där Kriminalvården för närvarande endast avser nyttja halva den detaljplan som finns för nya anstalten i Halltorp.

3.7 Verkställighetslagstiftningen

Kalmar kommun bedömer att utredningen saknar beskrivelse på *hur* kvalitén i verkställigheten kommer säkerställas på motsvarande sätt som i en anstalt i Sverige. En beskrivning av gällande rätt och berörd lagstiftning är däremot tydlig.

Det systematiska kvalitetsarbetet i utredningen behandlar främst säkerställandet om hälso- och sjukvård. Kommunen bedömer att det finns flertal övriga sociala värden som behöver ytterligare bedömning för att verkställighet även i utlandet ska kunna ge rehabiliterande och/eller återanpassande effekt till samhället.

Till exempel bör kvalitetssäkring finnas om att psykosociala insatser, arbete, utbildning och deltagande i brotts- och missbruksrelaterade program håller likvärdig nivå. Samt att fysiska samtal, religiöst utövande, med mera; med präster, pastorer, imamer eller liknande religiösa företrädare är möjligt.

3.2.4 Skydd för privat- och familjeliv

Kommunens samlade bedömning är att överföring till annan stat för verkställighet med tvång innebär ett för stort ingrepp i den intagnas liv.

4 Erfarenhet från andra länder

Kalmar kommun bedömer att kostnaderna för verkställighet i annat land blir mycket höga, vilka av skattebetalarna finansieras. Investeringar i Sverige säkerställer långsiktiga arbetstillfällen inom Sverige och bidrar till samhällsutvecklingen i stort.

Exempel lokalt:

Kalmar har i dagsläget planerade och pågående projekt, bland annat anstalten i Halltorp. Detaljplanen är på cirka 45 hektar och planeras bygga på cirka 24 hektar av området. Detta med plats för 430 intagna. Det finns därför möjlighet att växa inom ramen för en redan laga kraftvunnen detaljplan, som rätt nyttjat kan skapa både jobb och tillväxt i hela landet.

Kommunens uppfattning är att mer behöver göras i Sverige för att identifiera möjliga vägar att ta tillvara befintliga lokaler och satsa på projekt för att bedriva hållbar kriminalvård inom landet.

6.4 Särskilt om språk

Kommunen bedömer att risk finns för de intagnas rättssäkerhet och att intagnas verkställighet kan påverkas negativt på grund av språkförbistring när kompensatoriska åtgärder vidtas vid eventuell personalbrist och för hälso- och sjukvård. Vilket även framkom i erfarenheter från andra länder.

7.2.3 Huvudsakligen svensk bemanning och viss lokal bemanning

Kalmar kommun bedömer att om verkställighet i annat land sker så bör detta ske med alternativet ”huvudsakligen svensk bemanning och viss lokal bemanning”. Detta trots att kostnader är beräknat som högre för verkställighet. Kommunen ser negativ social påverkan på den insatta om övriga presenterade alternativ tillämpas.

10.1.4 Samverkan

Kalmar kommun instämmer i bedömning att det *inte* finns något behov av författningsändringar för att möjliggöra samverkan även när verkställighet av fängelse sker utomlands. Kommunen önskar däremot understryka att samverkan mellan myndigheter behöver förbättras. Bland annat finns behov för insikt om vem som anses bosatt i kommunen under verkställighet av fängelse. I dagsläget får kommunen i många fall kännedom först när utslussning blir aktuellt.

Medverkande

Handläggare i ärendet har varit brottsförebyggande samordnare Christian Gylden Stray, och föredragande säkerhetschef Anna Flink. I den slutliga handläggningen har socialchef Camilla Freedeke medverkat.

Kommunstyrelsen

§ 101

Yttrande över promemorian Hyra anstaltsplatser utomlands (Ds 2025:1)

Dnr KS 2025/0104

Handlingar

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse den 22 april 2025.

Yttrande.

Remiss.

Bakgrund

Kalmar kommun har fått möjlighet att yttra sig över promemorian Hyra anstaltsplatser utomlands (Ds 2025:1).

Den organiserade brottsligheten är ett av vår tids största samhällsproblem. För att vända utvecklingen pågår ett intensivt reformarbete på bredden inom kriminalpolitikens område som förväntas leda till både att fler frihetsberövas och att frihetsberövande påföljder pågår under längre tid.

Behovet av platser i häkte och anstalt antas därmed komma att öka kraftigt samtidigt som dygnskostnaden måste sjunka. Till detta kommer att beläggningen inom Kriminalvården redan nu ligger på mycket höga nivåer. Under 2022 var den genomsnittliga beläggningsgraden totalt 96 procent. Exklusive beredskapsplatser och tillfälliga platser var beläggningsgraden 107 procent i häkte och 113 procent i anstalt.

En utredare fick i uppdrag att utreda förutsättningarna för att hyra anstaltsplatser utomlands. Syftet med uppdraget är att få ett eller flera avtal på plats som möjliggör förhyrning av anstaltsplatser i jämförbara länder i Sveriges närområde för att avhjälpa platsbristen inom Kriminalvården.

Kommunledningskontoret har tagit fram ett förslag till yttrande.

Överläggning

Under överläggningen redovisas följande förslag:

1. Christopher Dywik (KD) och Liselotte Ross (V) föreslår att kommunstyrelsen ska bifalla kommunledningskontorets förslag till

Kommunstyrelsen

UTDRAG

Sammanträdesdatum
2025-05-06

yttrande.

2. Curt Gustafsson (SD) och Staffan Gundberg (SD) föreslår att kommunstyrelsen ska avslå kommunledningskontorets förslag till yttrande.

Efter att överläggningen avslutats frågar ordföranden om kommunstyrelsen vill bifalla eller avslå kommunledningskontorets förslag till yttrande. Han finner att det bifalls.

Beslut

Kommunstyrelsen antar kommunledningskontorets yttrande som sitt och översänder det till Justitiedepartementet som Kalmar kommuns svar på promemorian Hyra anstaltsplatser utomlands (Ds 2025:1).

Reservationer

Curt Gustafsson (SD) och Staffan Gundberg (SD) reserverar sig skriftligen mot beslutet:

”Sverigedemokraterna reserverar sig mot Kommunstyrelsens beslut att yttrandet från kommunledningskontoret ska utgöra svar på promemorian Hyra anstaltsplatser utomlands.

Yttrandet går emot de ambitioner som Tidöpartierna har inom kriminalpolitiken att göra Sverige tryggt igen genom fler åtgärder avseende straffhöjningar och kraftigare verktyg till polisen.

Genom det paradigmskifte som nu pågår ser vi att fler och fler döms till fängelsestraff och att kriminalvårdens resurser är hårt ansträngda. Antalet fängslade kommer enligt kriminalvårdens bedömningar öka till bortåt 30 000 personer. Redan idag är anstalterna fullbelagda och hårt ansträngda. Med det i beaktande är det viktigt att vidta alla åtgärder som ökar antalet platser. Med anstaltsplatser utomlands så kan man lätta på trycket på de svenska anstalterna.

Hela yttrandet har en retorik som mer hyser omsorg om den kriminelle än om det faktiska behovet och helt utan brottsofferperspektiv. Idag går många dömda ute och väntar på verkställighet av straff och redan det är oacceptabelt sett ur samhällets syn och brottsoffrets syn. Yttrandet tar upp ekonomiska effekter som vi just nu inte vet något om då tiden för att bygga nya anstalter i Sverige ofta tar väldigt lång tid och behovet måste lösas snabbare.

Det är flera skrivningar i yttrandet som fokuserar på den kriminellas behov och inte ser medborgarnas behov av skydd mot de kriminella. Man talar om att en fängelseplats utomlands är ett för stort ingrepp i den intagnes liv och om rättsosäkerhet och språksvårigheter. Man tar focus på den kriminelles intresse och bortser från andra intressen. Det är ett ömmande om brutalt kriminella som fått en rättvis dom i vårt rättssamhälle. Folks rättsuppfattning står i bjärt motsättning till det som yttrandet förespråkar. Den kriminelle som dödade pappan i Skärholmen, den kriminelle som dödade en polis i tjänst i Göteborg eller de som nu med berott mod brutalt dödat 3 unga i en frisörsalong förtjänar

Kommunstyrelsen**UTDRAG**

Sammanträdesdatum
2025-05-06

ett straff och gärna utomlands om det är nödvändigt. Vi måste trygga de skötsamma medborgarna och låsa in dessa brutalt kriminella individer som helt saknar en värdig människosyn.”

Protokollsanteckning

Annika Carlsson Wistedt (MP) redovisar en protokollsanteckning enligt följande:

”Miljöpartiet ställer sig bakom yttrandet från kommunen. Det är anmärkningsvärt att den nya planerade fängvårdsanstalten i Kalmar har fördröjts trots att detaljplaner och mark finns tillgängliga, och att de inledande överenskommelserna gjordes redan 2019. Anstalten hade kunnat planeras större och stått färdig tidigare om viljan funnes från staten.

Fångvård utomlands kommer dessutom att allvarligt försämra möjligheterna till återanpassning av de intagna som t ex kontakt med resten av samhället, frivården, anhöriga och arbetsplatser. Så länge inte alla fängelsestraff är på livstid är detta förstas av yttersta vikt både för den intagna men också för tryggheten i vårt samhälle.”

Sekreterare

Anette Mellström

Justeras

Johan Persson
ordförande

Roger Holmberg